

Oponenský posudek na disertační práci Pavlína Mikulové:

„Morfometrická analýza západopalearktických zástupců rodu *Apodemus*: od determinace k ekomorfologii“

Předkládaná disertační práce se opírá o pět samostatných studií, které byly již publikovány, případně přijaty do tisku v renomovaných časopisech s recenzním řízením. Propojující a zhodnocující text je prezentován na 5 úvodních stránkách a je podpořen 32 prameny citovaných údajů. Na konci disertační práce je pak připojen závěr s hlavními poznatky.

Ačkoliv v současné době jsme svědky silného rozvoje molekulárně-biologických metod, je moudré morfologické studie neopouštět, neboť máme k dispozici fylogeneze na základě molekulárních dat a morfologické znaky se nám mohou ukazovat v nových kontextech a detailech. Z výběru témat i textu jednotlivých publikovaných prací je toto patrné a ukazuje se, že morfometrická metodologie stále patří mezi významné nástroje zoologického výzkumu.

Ze struktury textu vyplývá, že pro oponenta a jeho programově kritický postoj, již nemůže zbývat mnoho příležitostí nalézt něco nejasného nebo dokonce chybného. Pozornost proto soustředím na úvodní text, který by měl v koncentrované podobě vypovídat o práci, o myšlenkových postupech autorky disertace.

Formální chyby na této úrovni již není namístě připomínat, nicméně absence stránkování je natolik nápadná a ztížila oponování úvodního textu natolik, že jsem ji umístil na začátek konkrétních poznámek a dotazů. Další poznámku obecnějšího charakteru mám k formě vstupního textu. Má povahu anotace, ve které jsou v podstatě zopakovány formulace z jednotlivých příspěvků. Asi by se slušelo prezentovat myšlenky, které by zdůraznily kontinuitu a propojenost celého studia a také postoj, který autorka k dané oblasti zoologie má.

Dále mám několik konkrétních dotazů a poznámek:

Str. 1, 1. odst. - životní prostředí je environmentalistický termín, pro zoologii je vhodnější použít ekologického termínu – prostředí.

Str. 1, 2. odst. – dotaz mám k formulaci: „testování evolučně ekologických hypotéz“. Nebylo by čistější testovat ekologickou nebo jen evoluční hypotézu a tyto hypotézy vyvracet?

Str. 2, poslední odst. – není sympatrický výskyt málo – neměl by to být syntopický výskyt?

Str. 3, poslední odst. – není jasná myšlenka, že na jedné straně „...výsledky obou prací se překvapivě shodovaly a prokázaly...“ a na druhé straně, že „Uplatnění adaptivní evoluce studovaných znaků nebylo možno na základě těchto výsledků vyloučit...“.

Str. 4 1. odst. – „V případě znaků kranialního skeletu analýza nemohla být realizována vzhledem k nedostatku informací.“ Jaká data o potravě a potravním chování by mohla vést k překvapivým závěrům?

V „Závěru“ není jasná myšlenka: „ V neposlední řadě disertační práce demonstruje, že objasnění podstaty evoluce morfologických znaků vyžaduje mezioborový přístup a v současné době se neobejde bez dalšího výzkumu studovaných druhů.“

Uvedené poznámky a dotazy mají být ale spíše námětem k diskuzi než výčetem nejasností a nedostatků. Kolegyně Pavlína Mikulová, prezentuje ucelený soubor prací zabývajících se morfometrikou v různých souvislostech u myšic rodu *Apodemus*. Poznatky již autorka uplatnila v odborných časopisech a nabídla tak vědecké komunitě řadu cenných původních poznatků. Práci proto považuji za adekvátní výstup doktorského studia a doporučuji tuto práci k obhajobě.

V Č. Budějovicích 11.6. 2007

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.

